

Onlusten

ONLUSTEN

J.G. FARRELL

VERTAALD DOOR ROB VAN DER VEER

Manuzio

De uitgever ontving een projectsubsidie en een subsidie in het kader van schwob.nl van het Nederlands Letterenfonds, alsmede een bijdrage van Literature Ireland.

De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Oorspronkelijke titel: *Troubles*

Oorspronkelijke uitgave: Jonathan Cape, 1970

Copyright © 1970 by J. G. Farrell

© 2022 Nederlandse vertaling Manuzio en Rob van der Veer.

Manuzio is het literaire label van uitgeverij Aldo Manuzio.

www.aldomanuzio.nl

Omslagontwerp: Flashworks

Opmaak binnenwerk: Gewoon Geertje

ISBN 9789492600486

NUR 302

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

DEEL 1	
Lid van de hogere standen	7
DEEL 2	
Onlusten	235

DEEL EEN

Lid van de hogere standen

IN DIE DAGEN STOND het Majestic nog in Kilnalough, op het uiterste puntje van een smal schiereiland dat was begroeid met dode dennen die hier en daar vreemd overhielden. Waarschijnlijk lagen er destijds in de zomer ook zeiljachten, want in juli hield het hotel elk jaar een regatta. Deze jachten waren waarschijnlijk afgemeerd aan een van de sikkelvormige strandjes die zich aan weerszijden van het schiereiland naar het hotel toe bogen. Maar nu zijn zowel de dennen als de zeiljachten weggedreven, en op een dag zullen de golven elkaar bij hoogtij ontmoeten op het slankste deel van het schiereiland, dat toch al door afkalving versmald is. Wat de regatta betreft, om een of andere reden werd daar jaren geleden mee opgehouden, al voordat de Spencers het beheer van het hotel overnamen. En een paar jaar later ging het Majestic zelf de boten achterna en hadden de dennen het nakijken toen het hotel zich aan de vergetelheid prijs gaf door compleet af te branden – maar in die tijd verkeerde het al in zo'n toestand van verwaarlozing dat het weinig meer uitmaakte.

Wonderlijk genoeg zijn de verkoolde restanten van het enorme hoofdgebouw nog steeds te zien, ondanks de bijtende werking van de zeelucht; om een of andere reden – de slechte

kwaliteit van de grond of de nabijheid van de zee – heeft de vegetatie slechts een symbolische poging gedaan om ze in bezit te nemen. Overal tussen de funderingen vind je nog bewijzen van de voormalige luister van het Majestic: de vele gietijzeren badkuipen, bijvoorbeeld, die van de ene vlammeende verdieping naar de andere waren gestort tot ze op de grond terechtkwamen, verwrongen ledikanten, waarvan sommige nog niet volkomen zijn weggeroest, en een ronduit verbluffende hoeveelheid wasbakken en wc-potten. Her en der getuigen de buitenmuren van de ontstellende hitte van de brand: je kunt er kleine kristallen poelen opgraven die in lagen zijn opgebouwd als de druipende was van een kaars en die daar natuurlijk zijn ontstaan door het smelten van de ramen. Pak ze op en ze vallen uiteen in je hand en worden de gewolkte druppels waaruit ze zijn gevormd.

En dan nog iets wonderlijks: ook stuit je op een fors aantal witte skeletjes, die her en der verspreid liggen. De botjes zijn heel fijn en moeten wel van kleine viervoeters zijn geweest, zou je denken... ('Maar nee, geen konijnen,' zegt mijn grootvader met een glimlach.)

Het was ooit een mondain oord geweest. Het had ooit zelfs als een eer gegolden om er tijdens het zomerseizoen accommodatie te krijgen. In de tijd dat Edward Spencer het kocht, na zijn terugkeer uit India, had het vrijwel niets meer van zijn voormalige glorie behouden, al behield het een stel trouwe gasten van het soort dat jaarlijks terugkeert, ongehuwde dames voor het merendeel. De enige verklaring voor hun voortgezette verblijf (want onder het beheer van Edward ging het hotel onverwijld en onherroepelijk naar de haaien) is dat terwijl de glorie van het hotel verging, de ongehuwde dames gestadig verarmden. Ze konden in elk geval blijven zeggen: 'O, het Majestic in Kilnalough? Daar ga ik elk jaar heen, al sinds 1880...' en de man die het aan Edward verkocht kon beweren dat hij tenminste een paar trouwe klantjes had die elk jaar bleven komen, zonder mankeren. Uiteindelijk hingen deze trouwe gasten Edward (en later de majoor) als een molensteen

om de nek: ze waren erger dan helemaal geen gasten, want ze hadden allemaal al twintig jaar hun vaste gewoonten; de kamers waarin ze inmiddels twintig jaar verbleven lagen verstrooid over dat immense gebouw en hoewel er misschien hele vleugels en uithoeken dood en vermolmd waren, was er op deze of gene verdieping dus nog steeds een kloppende cel van leven die onderhouden moest worden. Langzaamaan, terwijl de jaren verstreken en hun bloeddruk daalde, gaven ze echter een voor een de geest.

Uit de *London Gazette*, Algemene mededelingen:

De hieronder genoemde neemt zijn ontslag na voltooiing van zijn dienstitijd, tijdelijk majoor B. de S. Archer, en behoudt de rang van majoor.

In de zomer van 1919, kort voordat de grote Overwinningsparade over Whitehall marcheerde, kwam de majoor uit het ziekenhuis en ging naar Ierland om Angela Spencer als zijn bruid op te eisen. Althans, zo stelde hij zich dat voor, dat hij haar als zijn bruid ging opeisen. Toch was er nooit iets definitiefs afgesproken.

Toen hij in 1916 met verlof thuis was, had de majoor Angela leren kennen in Brighton, waar ze bij familie logeerde. Hij had nu slechts een vage herinnering aan die tijd, versuft als hij was door het onophoudelijke, immense artilleriegebulder waardoor die periode stevig werd afgedicht, zowel ervoor als erna. Ze waren allebei lichtelijk hysterisch geweest – Angela, omringd als ze was door patriottisme, had wellicht het gevoel gehad dat ook zij iets persoonlijks te verliezen moest hebben, de majoor dat hij minstens één reden moest hebben om te willen overleven. Hij herinnerde zich verklaard te hebben dat hij voor haar zou terugkomen,

maar verder wist hij niet veel meer. Het enige andere dat hem nog heel scherp voor de geest stond was dat hij afscheid van haar nam na afloop van een thé dansant, 's middags in een hotel in Brighton. Ze hadden elkaar gekust achter een scherm van bladeren en toen hij daarbij zijn evenwicht wilde bewaren, had hij zijn hand stevig op een cactus gezet, zodat veel van zijn afscheidswaarden een onoprechte klank hadden gekregen. De spanning was zo groot geweest dat hij blij was geweest van Angela te kunnen wegkomen. Misschien had de onderdrukte folterende pijn echter een verkeerde indruk van zijn gevoelens gewekt.

Hoewel hij vrijwel zeker wist dat hij Angela niet ten huwelijk had gevraagd in de paar dagen dat ze met elkaar omgingen, leed het geen twijfel dat ze verloofd waren: deze zekerheid kwam voort uit het feit dat ze haar brieven van meet af aan had ondertekend met 'Je liefhebbende verloofde, Angela'. Daar had hij aanvankelijk van opgekeken. Maar op een moment dat de geur van de dood kwam aanzweven door de loopgraaf waarin hij bij het licht van een kaars zijn antwoorden neerkrabbelde, zou het onnoemelijk onbenullig en onhoffelijk zijn geweest om te gaan harrewarren over een onderscheid dat louter op maatschappelijke normen berustte.

Angela was niet goed in het schrijven van brieven. Het zou onmogelijk zijn geweest om iets in haar correspondentie terug te vinden van de onderlinge gevoelens die tijdens zijn verlof van 1916 hadden bestaan. Ze had bepaalde rituele uitdrukkingen zoals 'Elke dag mis ik je steeds meer -' en 'Ik bid voor je behouden terugkeer, Brendan', die ze in elke brief bezigde en gepaard liet gaan met volkomen feitelijke beschrijvingen van huiselijke aangelegenheden: het kopen van rokken voor de tweeling bij Switzers in Dublin, bijvoorbeeld, of de installatie van een 'Do More'-generator voor elektrisch licht, de eerste van zijn soort in Ierland en voorbestemd (daar waren ze zeker van) om de reputatie van luxe die het Majestic had in ere te herstellen. Aan de hand van deze methode werd elke persoonlijke opmerking, elke emo-

tie, afdoende gemaskeerd. De majoor had daar geen bezwaar tegen. Hij was wars van sentiment en voelde zich altijd het prettigst bij feiten – waaraan zijn zwaargehavende geheugen tegenwoordig een tekort had (in het ziekenhuis was hij hersteld van shellshock). Over het geheel genomen vond hij het best leuk om ingelicht te worden over de maat en kleur van de nieuwe rokken van de tweeling of over de naam, het ras, de leeftijd en gezondheidstoestand van de vele honden die Edward Spencer had. Hij was uitgebreid geïnformeerd over Angela's vrienden en kennissen in Kilnalough, hoewel zijn gebrekkige geheugen soms hele massa's feiten liet wegzakken om ze een tijdje later weer elders naar boven te laten komen, zoals dat nogal eens schijnt te gebeuren met bepaalde vulkanische eilanden in de Stille Zuidzee.

Nadat hij een aantal maanden elke week een brief had ontvangen, raakte hij er opmerkelijk bedreven in om deze brieven te lezen en de nieuwe feiten op een rijtje te zetten, er zelfs voorbij te gluren naar de lagere regionen waar zich zo af en toe de schaduw van een emotie roerde, alsof het een snoek was. Er stond bijvoorbeeld weer een hele lijst van Edwards honden: Rover, Toby, Fritz, Haig, Woef, Puppy, Bran, Flash, Laddie, Foch en Collie. Maar waar is Spot, vroeg hij zich af. Waar ben je, Spot? Waarom verschijn je niet op het appel? En daarna herinnerde hij zich, half geamuseerd en half bezorgd, dat in een eerdere brief de dierenarts was geroepen omdat Spot 'een lichte aanval van hondenziekte' had gehad die door de arts als 'niets ernstigs' was bestempeld. Op deze manier, draadje voor draadje, borduurde hij een fleurig wandtapijt van Angela's leven in het Majestic. Algauw kende hij het hotel zo goed dat hij bijna het gevoel had op weg naar huis te zijn toen hij er begin juli naartoe ging. En dat was maar gelukkig ook, want in die tijd had hij geen eigen familie meer om naartoe te gaan, afgezien van een bejaarde tante in Bayswater.

Na zijn ontslag uit het ziekenhuis had hij deze tante opgezocht. Ze was een bescheiden, goedige oude dame en hij hield veel van haar omdat hij bij haar in huis was opgegroeid. Ze

omhelsde hem stevig, met tranen in haar ogen, ontzet over hoeveel hij was veranderd, hoe mager en bleek hij was geworden, maar ze durfde daar niets over te zeggen omdat ze bang was hem te irriteren. Ze had een stel van haar vrienden en kennissen op de thee gevraagd om hem welkom te heten, ongetwijfeld met de gedachte dat een jongeman die uit de oorlog terugkeert een uitgebreidere verwelkoming verdiende dan een alleenstaande oude dame te bieden had. Aanvankelijk leek de majoor onthutst te zijn bij de ontdekking van een huis vol gasten die met theekopjes in hun hand zaten, maar daarna, tot grote opluchting van de oude dame, werd hij heel opgewekt en spraakzaam, maakte met iedereen een vrolijk praatje, sprong in het rond met bordjes taart en sandwiches en lachte voortdurend. Haar gasten schrokken eerst van deze vrolijkheid, maar raakten al gauw gecharmeerd van hem en een poosje liep alles op rolletjes. Na verloop van tijd ging zijn tante hem missen en nadat ze overal naar hem had gezocht, vond ze hem tenslotte moederziel alleen op een stoel in een verlaten salon. In zijn ogen lag een bittere, behoedzame uitdrukking, die ze nooit eerder had gezien. Maar wat verwacht je anders, vroeg ze zich af. Hij moest gruwelen hebben meegemaakt waar vreedzame oude dames (zoals zij) zich waarschijnlijk helemaal niets bij konden voorstellen. Maar hij leefde, de hemel zij dank, en hij zou beter worden. Tactvol trok ze zich terug en liet hem aan zijn gedachten over. En een poosje later vertoonde hij zich weer aan de theevisite en zag er volkomen opgewekt uit: zijn ogenblik van verbittering tussen de stille, gehuifde meubels leek te zijn vergeten.

De majoor beseftte uiteraard dat hij zijn tante van streek maakte met zijn vreemde gedrag. Hij was kwaad op zichzelf, maar vond het een tijd lastig om zich aan te passen. Toen ze hem een andere keer afleiding probeerde te bezorgen door wat jongedames op de thee te vragen, joeg hij iedereen angst aan met de hongerige aandacht waarmee hij zat te staren naar hun hoofd, hun benen, hun armen. Hij dacht: Wat zien ze er stevig en com-

pact uit, maar wat raken ze makkelijk los van het lichaam! En de thee in zijn kopje smaakte als gal.

En er was nog iets anders wat zijn tante reden tot ongerustheid gaf: hij vertikte het om een van zijn oude vrienden op te zoeken. Het gezelschap van mensen die hij kende was hem ontzettend gaan tegenstaan. Tegenwoordig voelde hij zich alleen maar op zijn gemak in het gezelschap van vreemden – wat de gedachte om zijn ‘verloofde’ op te zoeken dubbel welkom maakte. Wel voelde hij uiteraard een licht ongemak toen hij naar Ierland afreisde. Hij stond op het punt om pardoes een kring van volslagen vreemden binnen te stappen. Stel dat Angela onuitstaanbaar bleek te zijn, maar per se met hem wilde trouwen? Bovendien was het slecht met zijn zenuwen gesteld. Stel dat de familie bleek te bestaan uit verwerpelijke lieden? Anderzijds is het moeilijk om je door mensen te laten intimideren wanneer je bijvoorbeeld weet welke en hoeveel tandheerkundige ingrepen er in hun onder- en bovenkaak zijn verricht, waar ze hun bovenkleding kopen (Angela had tactvol nagelaten zich over ondergoed uit te spreken) en vele andere zaken daarnaast.

TROTSKY'S DREIGEMENT AAN KRONSTADT

In Petrograd heerst een wanhopige toestand. Volgens een manifest dat is uitgevaardigd door de Sovjets wordt er in allerijl geëvacueerd. Trotsky heeft gelast dat Kronstadt zal worden opgeblazen voordat het wordt afgestaan.

Het was vroeg in de middag van de eerste julidag van 1919, en de majoor had zich prettig geïnstalleerd in een trein die uit Kingstown langs de kust van het graafschap Wicklow naar het zuiden reed. Hij had zijn krant zo opgevouwen dat er een tekst

zichtbaar werd waarin stond dat de heer De Valera, sprekend in Boston over het eergisteren ondertekende vredesverdrag, had gezegd dat het verdrag twintig nieuwe oorlogen zou veroorzaken, ter vervanging van die ene oorlog waaraan in naam een eind was gekomen. Deze sinistere voorspelling ontlokte de majoor echter een geeuw en hij keek op zijn horloge. Ze zouden binnenkort in Kilnalough aankomen. In Kingstown was Theda Bara te zien als Cleopatra, las hij, Tom Mix draaide in het Grafton Picture House, terwijl er in het Tivoli Theatre een goochelaar optrad 'wiens vingervlugheid vrijwel ongeëvenaard was'. Zijn blik werd getrokken door een andere kop: SCHOKKENDE TONELEN OP ZATERDAGAVOND IN DUBLIN. IERSE MEISJES BESPuwd EN GESTOMPT. Een gezelschap van twintig tot dertig Ierse meisjes, medewerkers van de Women's Royal Air Force uit Gormanstown, was aangevallen door een vijandige menigte... overall op straat geduwd, geslagen, mishandeld. Waarom eigenlijk, vroeg de majoor zich af. Maar hij was ingedut voordat hij het antwoord aan de weet kwam.

'Dat is inderdaad het geval,' zei de majoor nu tegen zijn medepassagiers, 'hoewel het beslist niet mijn laatste zal zijn. Eerlijk gezegd treed ik binnenkort in het huwelijk met een... een Iers meisje.' Hij vroeg zich af of Angela het prettig zou vinden om als 'een Iers meisje' te worden aangeduid.

En ja hoor, ze keken vriendelijk naar hem terug. Dus zo zat het. Hij had het eigenlijk kunnen weten, ze straalden, het was meer dan zomaar een vakantie, nou en of. En God zegene u, en een lang en gelukkig leven...

De majoor kwam overeind, opgetogen over hun hartelijkheid, en ook de heren kwamen overeind om hem te helpen zijn zware, varkensleren koffer uit het bagagenet te wrikken, hem op de rug te kloppen en hun goede wensen nog eens te herhalen terwijl de dames verlegen glimlachten bij de gedachte aan een bruiloft.

De trein reed rammelend over een brug. Onder hem kreeg de majoor vluchtig zicht op water dat rimpelloos voortstroomde,

met de bruingle theekleur van zoveel andere riviertjes in Ierland. Aan weerszijden verhieven zich steile oevers waarop het lange glanzende gras was doorweven met wilde bloemen. Ze vertraagden tot een slakkengang en reden schokkerig over een stel wissels. De oevers werden snel lager en daar gleden ze al langs een perron. De majoor keek afwachtend om zich heen, maar er was niemand om hem op te halen. Angela's brief had zonder veel ophef laten weten, even feitelijk als altijd, dat hij zou worden opgehaald. En de trein (hij keek weer op zijn horloge) was zelfs een paar minuten te laat. Angela's keurige, regelmatige handschrift had iets waardoor het onmogelijk werd om niet te geloven wat ze schreef.

Er verstreken een paar minuten en hij had al bijna de hoop opgegeven dat er iemand zou komen toen er een beschroomde jongeman op het perron verscheen. Hij had een rond, gevuld gezicht en de manier waarop hij zijn hoofd scheefhield gaf hem iets onbetrouwbaars. Na enige aarzeling liep hij op de majoor af en stak zijn hand naar hem uit.

'Jij bent zeker Angela's vriendje? Het spijt me ontzettend dat ik te laat ben. Het was de bedoeling dat ik je kwam ophalen en zo.' Nadat hij de majoor een hand had gegeven, trok hij zijn eigen hand terug om ermee op zijn hoofd te krabben. 'Ik ben trouwens Ripon. Je hebt vast wel van me gehoord.'

'Dat zou ik niet durven beweren.'

'O? Nou, ik ben Angela's broer.'

Angela, die haar leven tot in de kleinste bijzonderheden beschreef, had nooit vermeld dat ze een broer had. Onthutst liep de majoor achter Ripon aan het station uit en zwaaide zijn koffer (die Ripon niet had aangeboden te dragen) op de achterbak van de wachtende sjees voordat hij erachteraan klauterde. Ripon pakte de leidsels, schudde ermee en met een schok reden ze ervandoor over een slingerende, onverharde weg. Ripon droeg een tweed pak van goede snit, zag de majoor, al moest het nodig worden geperst; ook kon hij best een schoon boordje gebruiken.

‘Dit is Kilnalough,’ deelde Ripon onbeholpen mee nadat ze een poosje zwijgend verder hadden gereden. ‘Een geweldig plaatsje. Schitterend, eigenlijk.’

‘Ik neem aan dat je hier al een tijdje woont,’ zei de majoor, die een verklaring probeerde te vinden voor Ripons afwezigheid in de brieven van zijn zuster. ‘Ik bedoel, je bent toch niet kortgeleden uit het buitenland teruggekomen?’

‘Het buitenland?’ Ripon keek hem even argwanend aan. ‘Nou, nee. Ik vrees van niet.’ Hij schraapte zijn keel. ‘Je zult wel vinden dat er hier een raar luchtje hangt, brandende turf en de stank van koeien enzovoorts.’ Hij ging verder: ‘Ik weet dat Angela zich erop verheugt je te zien. Ik bedoel, we vinden het allemaal... hartstikke jofel.’

De majoor keek om zich heen naar de witgekalkte muren en de leien daken van Kilnalough; terwijl ze voorbijreden, stonden of zaten er zwijgende mannen en vrouwen te kijken, hier en daar in een deuropening of op de stoep. Een of twee van de oudere mannen tikten tegen hun pet.

‘Het is een schitterend plaatsje,’ herhaalde Ripon. ‘Je zult er wel gauw wennen. Rechts heb je een eindje verderop de Munster & Leinster Bank... aan je linkerhand de kruidenierszaak van O’Meara en daarna de viswinkel, we zitten dicht bij zee, moet je weten... daarachter, waar de straat een bocht maakt, staat de kapel van Onze Lieve Vrouwe Koningin des Hemels, hostievreters uiteraard... en daarna krijg je O’Connell, de op een na beste varkensslager...’ Wonderlijk genoeg passeerden ze echter geen van deze panden. De majoor kon ze in elk geval nergens ontdekken.

Ze waren nu buiten de bebouwde kom van Kilnalough; daar viel weinig meer te zien dan een paar treurige stenen huisjes waar haveloze, op blote voeten rondlopende kinderen speelden, kippen in het afval pikten en de geur van rottende vegetatie in de lucht zweefde. Boven op een helling aangekomen zagen ze de doffe fonkeling van de zee, boven een lappendeken van weilanden en hagen. Er hing een zware, zilte lucht.

Ineens was Ripon goedgeluimd, bijna in jubelstemming (misschien zelfs een beetje dronken, vroeg de majoor zich af) en herkende telkens een bijzonder plekje uit zijn kindertijd. Wijzend naar het midden van een vlak, leeg weiland vertelde hij de majoor dat hij daar zijn eerste vlieger had opgelaten; in een meidoornhaag had hij ooit een konijn geschoten dat zo groot was als een bulldog; in de schuur daarginds had hij een lonende ervaring gehad met een eenvoudig boerenmeisje dat destijds elk jaar werd gekozen voor de rol van de Maagd Maria in het kersttableau van de stoffenzaak van Finnegan... en ja, in het bosje dat aan de andere kant van de schuur stond, was jongeheer Ripon, onder het toezien van alle bedienden en alle 'notabelen' van mijlen in de omtrek, besmeerd met het bloed van de vos (een ervaring die niet veel van verschilde, voegde hij er cryptisch aan toe)... en hier, op deze zelfde weg...

Niet ver daarvandaan verrezen de twee massieve, verweerde hekpalen van het Majestic uit het ondoordringbare gebladerte waarmee de zeekant van de weg was gestoffeerd. Terwijl ze ertussendoor reden (de hekken zelf waren verdwenen; het enige wat resteerde waren de enorme ijzeren scharnieren waaraan ze ooit bevestigd waren), bekeek de majoor ze aandachtig: elk ervan droeg een grote stenen bal waarop een door de regen gepolijste stenen kroon stond die licht overhelde, zodat de hekpalen een dronken, lachwekkende aanblik boden, als van plechtstatige mannen met een papieren hoedje op hun hoofd. Rechts van de oprijlaan stond een gebouwtje dat ongetwijfeld een portiersloge was geweest en dat nu zo'n dichte baard van klimop had dat alleen de twee donkere rechthoeken van ingeslagen ramen bewezen dat deze bladerrijke massa hol was. De hechte verzameling loofbomen waarachter je flauwtjes de zee kon horen kabbelen veranderde steeds meer in een dennenbos naarmate ze verder reden over het smalste gedeelte van het schiereiland en keerde terug toen ze aankwamen bij het park, waaruit het donkere massief van het hotel opdoemde. De majoor was verbijsterd over de

omvang. Terwijl ze erop afreden, keek hij omhoog naar de grote, van torentjes voorziene muur die boven hen hing, en intussen probeerde hij de balkons en de ramen te tellen (achter een daarvan stond zijn 'verloofde' misschien te kijken of hij er al aankwam).

Ripon bracht de sjees tot stilstand en toen de majoor was uitgestapt, schopte hij diens koffer van de achterbak op het grind (wat de majoor deed verstijven bij de gedachte aan de breekbare flacons reukwater en haarolie die erin zaten). Zonder van de bok te komen schudde hij daarna de leidsels en reed weg, roepend dat hij de pony achterom naar de stal wilde brengen en dat de majoor maar vast vooruit moest gaan, het bordes op en de voordeur in. De majoor tilde dus zijn koffer op en liep naar de bordestrap. Halverwege bleef hij staan om een levensgroot standbeeld te inspecteren van een mollige dame te paard, vol groene, door verwerking ontstane vlekken. Deze dame en haar discreet steigerende paard waren hem al bekend uit Angela's brieven. Het was koningin Victoria, en zij beantwoordde tenminste precies aan zijn verwachtingen.

De majoor had het mogelijk geacht dat zijn 'verloofde' zou staan te wachten om hem te omhelzen wanneer hij naar binnen ging door de voordeur, een massief geval van bewerkt hout, zo zwaar dat het beslist niet makkelijk was hem open te trekken. Ze was echter nergens te bekennen.

In de hal, aan de voet van de weidse, vloeiende trap, stond een ander standbeeld, nu van Venus; op haar hoofd en schouders en op de bovenste glooiingen van haar marmeren borsten en billen was een donkere arcering van stof neergedaald. De majoor kneep zijn ogen vermoeid en zenuwachtig tot spleetjes en keek om zich heen naar de sjofele praal van de hotelhal, naar de stoffige vergulde cherubijnen, de rode pluche zitbanken en de aangeslagen spiegels.

Waar zou iedereen uithangen, vroeg hij zich af. Er kwam niemand opdagen en dus ging hij maar op een van de banken zitten,